

nr. 5 OKTOBER 2023 89. ÅRGANG

ORGANIST

bladet

GYÖRGY LIGETIS MUSIK

EKSISTENSIEL OG SPIRITUEL

ÅBEN FOR TILMELDINGER
NORDISK
KIRKEMUSIKSYMPOSIUM
TAGER FORM

DOKS

DANSK ORGANIST OG KANTOR SAMFUND

Store Kannikestræde 8 – DK-1169 København K
Tlf. 33 79 16 85 (tr. 10-13)
doks@doks.dk - www.doks.dk
Sekretariatsleder: **Bjørn Arberg**
Mobil 21 47 04 30 (træffes ikke fredag)
Administrativ medarbejder:
Stine Fredsted Bergqvist

Bestyrelse DOKS

Karin Schmidt Andersen formand
Hendriksholm Kirke, København
Store Kannikestræde 8 – DK-1169 København K
ksa@doks.dk
Tlf. 21 28 00 72

Poul Skjølstrup Larsen næstformand
Gørslev og Vollerlev Kirker
skjoelstrup@doks.dk
Tlf. 40 68 21 44

Anders Gaden kasserer
Helligåndskirken, Aarhus
anders@helligaandskirken.dk
Tlf. 51 35 63 88

Bente Hogrefe Nielsen
Sjællands Kirkemusikskole
bente.hogrefe@mail.dk
Tlf. 29 67 13 01 - 46 96 46 92

Peter Bjerregaard
Godthaabskirken, København
pb@godthaabskirken.dk
Tlf. 26 36 87 61

Christina Beltoft
Nørre Tranders Kirke, Aalborg
beltoftchristina@gmail.com
Tlf. 98 14 91 73 - 61 71 91 73

Susanne Krog Thesbjerg
Sankt Hans Kirke, Odense
susannethesbjerg@hotmail.com
Tlf. 26 82 80 14

Akademikernes A-kasse

Vester Farimagsgade 13 - 1606 København V
Tlf. 33 95 03 95 - www.aka.dk

Organistbladet DOKS

Mikael Garnæs ansvarshavende redaktør
Tysk-fransk reformert Kirke
organistbladet@doks.dk - Tlf. 41 26 63 31

Abonnement: årligt kr. 600
Annoncer sendes til annoncer@doks.dk
Annoncepriser: Kontakt redaktør
eller se mere på www.doks.dk
Deadline for redaktionelt stof til
næste nummer: 1. november
Deadline for annonce-materiale: 1. november

Grafisk arbejde: spotON og RiisGraphics
Tryk: Litotryk A/S
Forsidegrafik: Helle Riis
Forsidefoto: Marcel Antonisse

INDHOLD

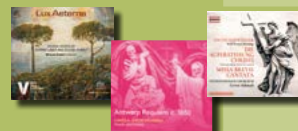
4-7
GYÖRGY LIGETIS MUSIK

8-9
NORDISK
KIRKEMUSIKSYMPOSIUM
TAGER FORM

10-11
CD-ANMELDELSER

12-13
REGISTERTAVLEN

14-15
POSTULATET

Med vigende dåbstal og faldende medlemstal vil folkekirken ikke i længden kunne opretholde sin særstatus som trossamfund i Danmark

17
MUSIK TIL GUDSTJENESTEN
21. SØNDAG EFTER TRINITATIS,
1. TEKSTRÆKKE

20-21
NYE PUBLIKATIONER
FORGRENINGER, KORSATSER, MOTETTER,
TRIOSATSER OG KORALER

23
KALENDER

24
DOKS'EN UD AF BOKSEN
DOKS'ER PÅ SOLSKINSØEN

Af Karin Schmidt Andersen,
formand for DOKS

DET LANGE TRÆK

Efterårsmånederne er præget af hverdagsrutiner. Det kender man i familien, hvor skolegang, arbejdsliv og fritidsaktiviteter har fundet deres leje efter sommerperioden. I undervisningssektoren er det tiden, hvor de kundskaber, der senere skal prøves ved eksamensbordet, bygges op, Også i kirken er aktivitetsniveauet højt, det mærker kirkemusikeren på sine daglige arbejdsopgaver sideløbende med at forberedelserne til allehelgen, advent og jul er i gang.

I DOKS arbejder vi støt videre med de opgaver vi har sat os for, og som medlemmerne beder os om at varetage. Meget af dette arbejde ser man ikke umiddelbart effekten af, men vi tror på at det kontinuerlige træk kaster resultater af sig.

Forberedelserne til overenskomstforhandlingerne i begyndelsen af 2024 har længe været i gang. Akademikerne har indhentet kravso ønsker fra medlemsorganisationerne og arbejder nu med de krav, der skal videregives til forhandlingerne i begyndelsen af 2024. Imens drøfter DOKS strategi og argumentationer i forhold til sine særlige krav, der overordnet handler om at tilnærme arbejdsvilkårene for folkekirkens ansatte til vilkårene for øvrige ansatte i staten. I den forbindelse er det tillidsfulde samarbejde i fællesrepræsentationen TOAC meget vigtig, da det er DOKS' indgang til Akademikernes bestyrelse og forhandlingsområde. På jævnlige møder i TOAC gennemgås dagsorden og bilag forud for møder i

Akademikerne. DOKS er således godt orienteret og kan få særsynspunkter frem, selv om vi ikke har direkte sæde i Akademikernes bestyrelse og ved de centrale forhandlinger.

I de repræsentationer hvor DOKS har sæde, arbejder vi for større sammenhængskraft på den folkekirkelige arbejdsplads. Derfor kaster DOKS stadig arbejdsenergi i Folkekirkens Arbejds miljøråd, og gør en indsats i en række arbejdsgrupper og bestyrelser for at fremme den dagsorden. På nogle poster repræsenterer vi udelukkende DOKS, på andre, som observatørposten i Budgetsamrådet, tales på vegne af alle kirkefunktionærer.

En særlig opgave bestyrelsen har for øje, er at fremme samarbejdet mellem præster og organister. Der er god kontakt til Præsteforeningens formand og sekretariat, og der bliver arbejdet videre ad dette spor. Relationen til de øvrige kirkefunktionærgrupper vægtes fortsat højt, og i den forbindelse styrkes relationen til Organistforeningen og Kirkemusikerforeningen. Ved det årlige møde i Kirkemusikernes Landsforbund, hvor sekretariatslederne fra de tre organisationer også deltog, var der frugtbare drøftelser om arbejdstid, menighedsrådenes kompetencer som arbejdsgivere og rekrutteringsproblemerne til organistfaget. Som noget nyt mødes bestyrelserne for DOKS og Organistforeningen til et fælles bestyrelsesseminar i november.

Uddannelsesområdet følges tæt gennem DOKS' sæde i kirkemusikolernes bestyrelser og kontakt til konservatoriernes faggrupper. DOKS er optaget af at der fortsat uddannes kirkemusikere med høje faglige kvalifikationer på landets musik-konservatorier, og er glad for invitationen til at deltage i Karrieredag på Syddansk Musikkonservatorium og for et særdeles godt samarbejde med DKDM om det forestående Kirkemusiksymposium.

Apropos symposiet, skal også nævnes at forberedelserne af NKS2024 har betydning for arbejdsmængden i dette efterår. Foruden at være en stor opgave er det en meget stor glæde at planlægge NKS2024 i København. Alle henvendelser til kolleger, kirker og menighedsråd er blevet mødt med en selvfølgelig tilgang til samarbejde, og man må konstatere, at den respekt der hersker om kirkemusikere og deres arbejde kan åbne døre og få ting til at ske. En række møder og kontakt til samarbejdsrelationer i planlægningsfasen tegner godt for selve symposiets afvikling om et år.

De fleste resultater opnås på baggrund af hverdagsrutiner og det lange seje træk i dagligdagen. Tak til alle i DOKS for jeres vedholdenhed.

NÆSTEN UDEN KIRKE: EKSISTENTIEL OG SPIRITUEL

Om György Ligetis musik i anledning af hans 100-års dag

Af Rainer Nonnenmann (f. 1968), studerede musikvidenskab, filosofi og tysk filologi ved universiteterne i Tübingen, Köln og Wien, underviser på Hochschule für Musik und Tanz Köln og IEMA i Frankfurt, er udgiver og redaktør af tidsskriftet Musik Texte, samt forfatter af talrige artikler og flere bøger om det 19., 20. og 21. århundredes musik, æstetik og kulturhistorie.

György Ligeti betegnede sig engang selv som "centraleuropæisk jøde, halvvejs assimileret og ikke religiøst bundet." Hans musik er ikke tænkt for liturgiske kontekster, men den indeholder, især i orgel- og vokalværkerne, ofte en ganske egenartet spiritualitet. Også andre instrumentale værker rækker langt ud over den blanke kompositionsteknik.

I sit essay *Min jødedom* (1978) beretter György Ligeti om sin familie, skole, ungdom, forfølgelse, flugt og ny begyndelse. Født for hundrede år siden, den 28. maj 1923, som ungarsk jøde i Siebenbürgen, der netop var blevet rumænsk, går han som barn til gudstjenester i kirken i stedet for synagogen, oplever racistisk diskrimination, hælder lige som sin far til ateisme og socialisme, bliver tvunget i arbejdstjeneste og er heldig at overleve Anden Verdenskrig, mens hans far og bror bliver myrdet i koncentrationslejren. Efter studier og den første lærervirksomhed i Budapest flygter han under nedkæmpelsen af den ungarske folkeopstand til Wien

i 1956, flytter videre til Köln, Berlin og endelig Hamburg, hvor han underviser som professor i komposition ved Hochschule für Musik und Theater fra 1973 til 1989. I begyndelsen overvejer den hjem- og statsløse flygtning at gå over til katolicismen, men forbliver så, hvad han er: "centraleuropæisk jøde, halvvejs assimileret og ikke religiøst bundet."

Den i 2006 afdøde komponists oeuvre omfatter alle instrumentale og vokale besætninger og genrer, herunder elektronisk musik og musikteater. Der findes også et *Requiem* og flere liturgisk ubundne værker af umiskendelig eksistentiel kraft og spiritualitet. Dertil hører hans kendteste orkesterstykke *Atmosphères* (1961), hvis uropførelse ved Donaueschinger Musiktage hjalp komponisten til det internationale gennembrud, og som Stanley Kubrick senere benyttede i filmen *Rumrejsen år 2001* sammen med *Requiem, Lux Aeterna* og *Aventures*. *Atmosphères* består af tætte stemmевævninger, hvorimellem kraftfuldt strålende

Engageret - György Ligeti i 1984. Foto: Marcel Antonisse

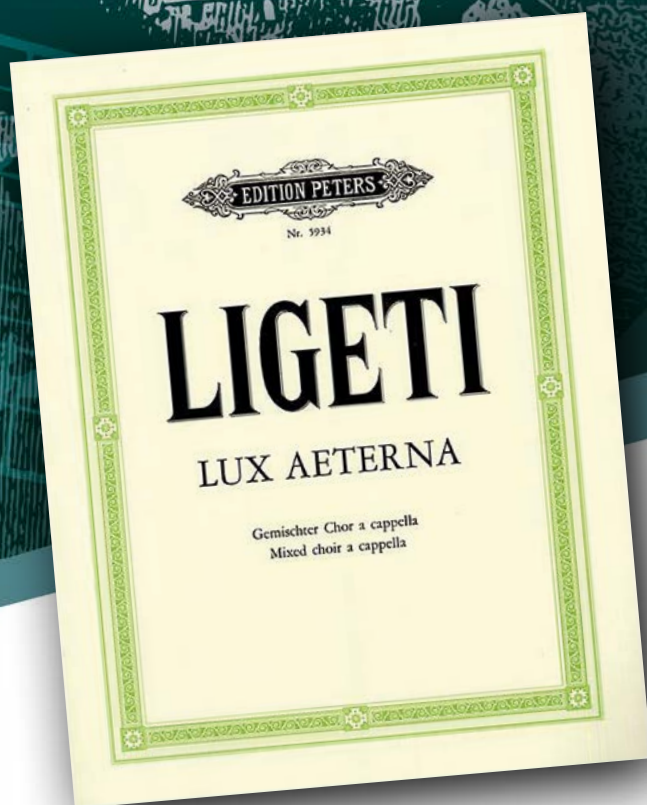
blæserakkorder pludseligt lyser op, som brød solen gennem mørke skyer. Som en epifani virker også de kontinuerligt opadstigende violiner og træblæsere, der til slut bryder abrupt af i det højeste leje, som blev en livstråd skåret over. Efter det traumatiske himmelstyrt fem oktaver dybere udfolder kontrabasserne en helvedeslarm "ffff tutta la forza". Det er nok ikke mindst disse steder Ligeti har tænkt på, da han skrev, at hans klangfarvekomposition er tilegnet digteren Matyás Schreiber, der omkom ved en ulykke året forinden, og "i symbolsk form indeholdt momenter af et Requiem".

Efter 1945 havde Ligeti skrevet talrige stykker for kor a cappella, alle på ungarsk med tekster fra folkepoesien samt lyrik af renæssancedigteren Balint Balassa og vekslende eksperimentale, erotiske eller ironiske digte af Sándor Weöres. Sproglige undtagelser udgøres kun af *Drei Phantasien nach Friedrich Hölderlin* (1982) og *Requiem* for sopran, mezzosopran, to blandede kor og orkester

(1963-65). Det omfatter fire satser: Introitus, Kyrie, Dies irae og Lacrymosa fra den katolske dødsmesse, men mangler de ellers normale messeled Offertorium, Sanctus, Benedictus og Agnus Dei. Som slutpunkt komponerede Ligeti i stedet efterfølgende sit *Lux Aeterna* (1966) uden instrumenter, for seksten solostemmer. Ved særlig bløde kanoniske indsatser og umærkelige toneskift bliver harmonierne skridt for skridt omskiftet, så der opstår et kontinuerligt klangbånd med uendelig vejtrækning. Det statiske ydre fremmaner det "evige lys", som skal lyse for de afdøde, mens de flygtige enkeltstemmer i det indre – lige som i det orkestrale søsterværk *Lontano* (1967) - hele tiden gennemløber skiftende vokalfarvninger, lejer, tætheds- og spændingsgrader. Allerede i begyndelsen af 1950'erne, mens han var docent i harmonilære og kontrapunkt ved musikakademiet i Budapest, havde Ligeti studeret renæssancens vokalpolyfoni, især værker af Ockeghem, Obrecht, Josquin og Lassus, men også Frescobaldi og Bach. Det fik

indflydelse på hans senere kompositioners mikropolyfone indre strukturer, samt for hans videreudvikling af historiske satsteknikker. I sin ungdom, mens han gik på konservatoriet i Klausenburg mellem 1941 og 1943, havde Ligeti studeret orgel og derefter med *Ricercares – Omaggio a Girolamo Frescobaldi* (1951) komponeret et strengt kontrapunktisk orgelværk. I sine orgeletuder *Harmonies* og *Coulée* (1967/69) sigter han – som i alle værkerne fra 1960'erne – ikke på blokagtig registrering, men på glidende overgange af farver, mikrotoner, clusters, kollektivstrukturer og volumenforhold. Til *Volumina* (1961) udviklede han sammen med den svenske organist Karl-Erik Welin nye anslags- og glideteknikker med fingre, hænder, underarme og fødder, samt halvt udtrukne registre og afbrydelse af vindmotoren. Orglet brøler som en løve, glitrer og sprutter som et stålværk, rasler som et tordnende godstog og skyder lyn, som drejede det sig om elektronisk musik. Tilsyneladende demonstrativt profaneret, udfolder det traditionelle

Ligeti Lux Aeterna - Edition Peters omslag

kirkeinstrument sig alligevel i en helt ny slags spiritualitet. Efter den totale klang af samtlige registre i begyndelsen følger til slut en piben i den yderste højde fra de sidste, mindste huller.

Ligesom sit forbillede Béla Bartók skrev Ligeti flere imaginære koraler. I anden sats af *Koncert for violin og orkester* (1990/92) fremmaner han "Aria, Hoquetus, Choral: Andante." Tre lag af forskellige stemningssystemer frembringer en højenergisk sitrende harmonik. Den omstemte soloviolin spiller naturtone-flageoletter, to horn blæser naturlige overtoner, og træblæserne frembringer en tredje stemning på okarinaer (små fløjter af brændt ler). Som barn havde Ligeti hos sin bedstemoder i Karpaterne oplevet klangen af et alpehorn. Hele sit liv elskede han de mikrotonale afvigelser fra den ligesvævende temperatur, som træder stadig tydeligere frem i den opadstigende overtonerække. Allerede i trioen for violin, horn og klaver (1982)

ville han udvikle en ny harmonik hinsides det normerede kromatisk-diatoniske system, som han stedfortrædende med citater fra Beethoven og Brahms samtidig besværges og deformerer. Resultatet er vidunderligt rene spektralklange eller, når komponisten ønsker det, og lige så fascinerende, skævt og skingert klingende intervaller. Tilsvarende lysende og upole-ret klinger også koralen i violinkoncerten.

I *Hamburgisches Konzert* for solohorn og kammerorkester (1998/99, 2002) anslår Ligeti på ny en liturgisk tone i slutningen af den anden sats, "Signale, Tanz, Choral", ganske vist på sin helt egen måde og i en fuldstændig anden kontekst. Mens solohornet tier, blæser de fire orkesterhorn i es- og f-grundstemning med rene naturtoner en "cantus firmus" og streng "punctus contra punctum" harmoniseret kantional-sats. Firstemmigheden klinger sangbart, men Ligeti noterer konstant skiftende lejer, så hornisterne i virkeligheden må gennemgå en højst

besværlig passionsvej af stemmekryds. Flere historiske stile og teknikker følger i satsene "Hoketus", "Intermezzo", "Mixtur", "Kanon" og "Capriccio". Efter uropførelsen skrev Ligeti 2002 som ny slutsats en "Hymnus" med tilknytning til den foregående koral. Satsen blev den allerede da meget syge komponists sidste fuldendte stykke. Lige netop de dybe strygere spiller flimrende høje flageoletter, som virker særligt uvirkelige og sfæriske med dæmper. Efter at være begyndt i det høje leje, skruer de sig videre opad og fuldfører samtidig et crescendo molto possibile indtil fff. Kombinationen af frulato- og dæmperspil samt det ekstremt anstrengende yderregister og forceret dynamik virker som et kneblet skrig: "De profundis clamavi".

En tysksproget version af denne artikel udkom i "Musik und Kirche", maj/juni 2023. Oversættelse: Mikael Garnæs.

(lunga)

plötzlich aufhören, wie abgerissen (letzter Ton in beiden Händen sehr kurz und flüchtig).
stop suddenly, as though torn off (last tone in both hands very short and fleeting).

Dauer/Duration: 3'30"

Schott Music, Mainz 42 930

Ligeti: Coulée (slutning) Aftrykt med tilladelse af Schott Music, Mainz – Germany

Petrisångare under ledelse af Karin Oldgren

NORDISK KIRKEMUSIKSYMPOSIUM TAGER FORM

Tilmelding til NKS2024

Hovedlinjerne i programmet for Nordisk Kirkemusiksymposium 2024 ligger klart, og det er muligt fra oktober måned at tilmelde sig NKS2024 til en favorabel *early bird pris*, kr. 2.200. NKS2024 bliver et symposium med et mangfoldigt program, som forhåbentlig vil føles relevant for alle, der beskæftiger sig professionelt med kirkemusik. Der arbejdes stadig på detaljerne i programmet, men en række spørgsmål kan besvares allerede nu.

Hvordan tilmelder man sig?

Via hjemmesiden nks2024.dk. Ved tilmeldingen indbetales symposieafgiften, og man kan i samme anledning booke hotel, eller vælge at gøre det senere som et tilkøb. Der er ligeledes nu åbnet for tilmelding til flere interessante ekskursioner. Da der her er begrænset deltagerantal, kan det være en fordel at tilmelde sig tidligt.

Omkring **den 1. marts 2024** vil det blive muligt at booke plads på tre seminarer. Prisen på seminarerne er indeholdt i symposieafgiften. Alle der har tilmeldt sig symposiet vil få direkte besked med en påmindelse om at reservere plads, når denne del åbnes.

Hvornår skal man ankomme og afrejse?

For at få fuldt udbytte af NKS2024 anbefales symposiedeltagerne at ankomme

i løbet af onsdag **den 18. september**.

Onsdag aften vil der være et bredt udbud af koncerter i flere københavnske kirker, og torsdag morgen er der, efter morgenandagten i Vor Frue Kirke kl. 8, afgang for dem, der har tilmeldt sig ekskursionerne. Selve registreringen til symposiet vil foregå torsdag eftermiddag forud for den festlige åbningskoncert torsdag kl. 18. Symposiet afsluttes med festhøjmesse i Københavns Domkirke søndag kl. 11.

Hvad kan man opleve som symposiedeltager?

Er man tilmeldt NKS2024, har man adgang til et udbud af koncerter og gudstjenester med medvirkende fra alle de nordiske lande samt mulighed for at deltage i op til tre seminarer. På hjemmesiden kan man læse nærmere. NKS2024 vil også byde på flere uropførelser af værker skrevet til lejligheden. Endelig skal nævnes de unikke muligheder for at møde kolleger ved sociale arrangementer.

Hvem medvirker?

Et meget stort antal personer vil bidrage til indholdet af NKS2024. Her kan nævnes:

Fra Sverige **Anders Börjesson** og **Petrisångare** under ledelse af **Karin Oldgren**

Fra Norge **Hannah Marie Carding** og

Christiania Mannskor under ledelse af **Marius Skjølaas**

Fra Finland **Irina Vavilova** og **Cantio Laudis** under ledelse af **Johtaa Olli Heikkilä**

Fra Island **Guðný Einarsdóttir** og **Kór Langholtskirkju**

Fra Danmark **Morten Ladehoff**, **Hanne Kuhlmann**, **Carsten Seyer-Hansen**, **Københavns Drengekor**, **Trinitatis Kantori**, **Ars Nova Copenhagen**, **studerende fra Det Kongelige Danske Musikkonservatorium** m.fl.

Hvor sker det?

Vor Frue Kirke, Garnisons Kirke, Trinitatis Kirke, Enghave Kirke, Marmorkirken, Vor Frelzers Kirke, Sankt Annæ Gymnasium, Det Kongelige Danske Musikkonservatorium, Bethesda og andre lokationer i Københavns indre by

Hvem står bag NKS

Nordisk Kirkemusikråd, hvor Danmark har formandskabet og dermed ansvaret for at planlægge dette 23. Symposium. Styregruppen ledes af den siddende præsident for nordisk kirkemusikråd, Karin Schmidt Andersen, DOKS, og Ingrid Bartholin Gramstrup, Organistforeningen. Det praktiske arbejde udføres af en arbejdsgruppe og projektmedar-

Cantio Laudis under ledelse af Johtaa Olli Heikkilä

Hanne Kuhlmann

Kór Langholtskirkju

Vor Frelsers Kirkes orgel

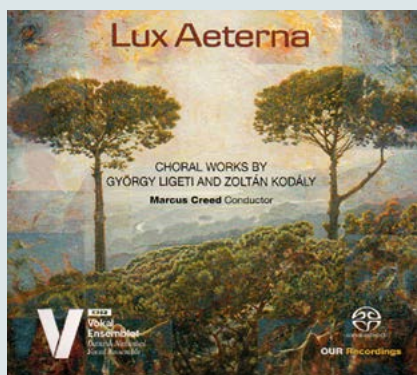
bejder Sandra Skov Fallesen. NKS2024 gennemføres i et samarbejde med mange parter. Her kan nævnes: Københavns Drengekor, Det Kongelige Danske Musik-konservatorium, Korliv og kirkemusikskolerne foruden stor opbakning og velvilje fra menighedsråd og ansatte i de kirker, der benyttes under symposiet.

Hvordan får man mere information?

Hjemmesiden nks2024.dk er fra nu og frem til afviklingen af symposiet hovedkilden til information. Hjemmesiden bliver løbende opdateret med praktisk information og mere beskrivelse af programmet. Den er tilpasset, så den virker til visning på mobiltelefon. Finder man ikke svar her, kan projektmedarbejder Sandra Skov Fallesen kontaktes, nks2024@doks.dk eller formand for styregruppen Karin Schmidt Andersen, ksa@doks.dk.

Christiania Mannskor under ledelse af Marius Skjølåas

Ungarsk kormusik, der spænder fra folkeviseudsættelser til den mest vidtgående avantgarde, er emnet for denne vellykkede cd med DR Vokalensemblet og dirigenten Marcus Creed. Zoltán Kodály og György Ligeti repræsenterede hver sin generation, men som en række af cd'ens tidlige korstykker af Ligeti viser, var han i sin ungdom klart influeret af den store forgænger. Efter sin flugt til Vesten i kølvandet på Sovjetunionens invasion af Ungarn skiftede han spor, og udviklede sig til en af de førende komponister inden for 60'ernes modernisme.

Titelnummeret, Ligetis "Lux Aeterna", er et ikonisk værk fra denne avantgardistiske periode, hvor det gjaldt om at skabe nyt for enhver pris. "Nie erhörte Klänge", som Ligetis mentor Karlheinz Stockhausen krævede det af en komponist, der ville være på højde med tiden. "Lux Aeterna" er fascinerende klangmusik, hvor stem-

Glimrende indføring

Lux Aeterna. Korværker af György Ligeti og Zoltán Kodály. DR Vokalensemblet, dirigent Marcus Creed. OUR Recordings 6.220676

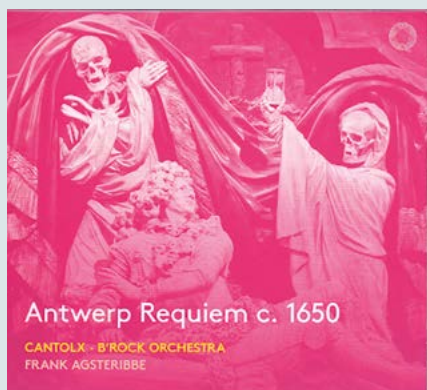
merne roterer rundt i et langt skiftende forløb som musik fra en anden planet, fuldstændig løsrevet fra traditionelle parametre som melodi, takt og harmonik. En helt ny høreoplevelse, og en tour de force af de præcise og udholdende sangere fra DR Vokalensemblet. Hvor "Lux Aeterna" er overjordisk musik, hvor sangerne skal transformere sig selv til abstrakte sangmaskiner, er skivens andet modernistiske hovedværk, Ligetis "Drei Phantasien nach Friedrich Hölderlin" vildt ekspressivt og dramatisk. Det er skrevet til den svenske korpioner Eric Ericson og hans kammerkor, der var med til at flytte grænserne for, hvad der var muligt at udføre for korsangere, og det er enormt krævende for de udøvende. Det er også en mærkeligt udmarvende oplevelse for lytteren, som oplever at være på gyngende grund, hvor man hele tiden spørger, hvad bliver det næste? Igen må man tage hatten af for DR Vokalensemblet og Marcus Creed, der giver det eksplosive stykke en suveræn udførelse.

Overgangen til skivens anden store ungarske komponist Zoltán Kodály sker elegant og kontrastfyldt – fra den tredje af Ligetis Hölderlin-fantasier, den ophidsede "Abendphantasie" til Kodály's enkle

og karakterfulde aftensang "Esti Dal", tilgængelig for ethvert amatørkor – også selvom det helt sikkert ikke ville lyde så godt som her.

Kodály var ungarsk musiks grand old man, der søgte tilbage til sit lands indtil da nærmest glemte musikalske rødder, folkemusikken med de indimellem krasse melodiformer og energisk skiftende taktarter. Det bragte en muldlugt og oprindelig tilbage til ungarsk musik, der på det tidspunkt var ved at gå til i raffinerede stemninger og trætte forbindtigheder. Musikken udstråler energi og bliver sunget med suveræn beherskelse, og naturligvis på ungarsk. Det slutter festligt med fem livlige og afvekslende folkelivsbilleder. Tilsyneladende en helt anden verden end Ligetis modernisme, men man fornemmer et slægtskab.

Cd'en rummer en glimrende indføring i værkerne ved Jens Cornelius, og vi får desuden sangteksterne – dog uden oversættelser, hvilket for de ungarske teksters vedkommende gør, at denne lytter ikke er et hak klogere end før. Men det skal også være den eneste lille indvending mod denne fremragende udgivelse.

Værd at lytte til

Antwerp Requiem c. 1650. Philippus van Steelant: Missa pro defunctis, Miserere. CantoLX. B'Rock Orchestra. Frank Agsteribbe, direktion og cembalo. Pentatone PTC 5187 006

Her er vi på en musikalsk rejse tilbage til 1600-tallets Antwerpen og en komponist, Philippus van Steelant, (1611-1670), som de færreste har hørt om. Men hans to Requiem-kompositioner og det stort anlagte "Miserere" er prunkfuld og overdådig musik, holdt i en blanding af renæssancens monumentalstil og barokkens subjektive og virtuose solistiske udfoldelser. Philippus van Steelant var organist ved St. Jacobs Kirke i det katolske Antwerpen, og hans to requier blev trykt og benyttet ved begravelser i byen

På denne cd kan man stifte bekendtskab med den næsten glemte komponist Anton Schweitzer – ikke at forveksle med lægen, teologen og Bach-forskeren Albert Schweitzer, der var en stor skikkelse i det 20. århundrede. Anton Schweitzer levede fra 1735-87 og virkede både som kirkemusiker og operakomponist. Mozart skrev, at Schweitzers måde at skrive for sangstemmer på lød ”som en hund der gør”. I bookletten nøjes forfatteren med at sige, at Mozart ”lyttede meget opmærksomt til hans operaer”. Sådant kan det jo også formuleres. Efter sin død blev Schweitzer mere eller mindre glemt, mange af hans værker er gået tabt, og de tre værker på denne dobbelt-cd er alt hvad der er bevaret af hans kirkemusik. Men på trods af Mozarts dom vil jeg vove den påstand, at musikken er særdeles høreværdig. Det er grundlæggende glad rokokomusik, med det ene ben i Bach-ti-

til længe efter hans egen død. Efterhånden gik de i glemmebogen, men her er de nu indspillet af vokalensemblet CantolX og barokorkestret B’Rock Orchestra under ledelse af Frank Agsteribbe.

Musikken er livfuld og omskiftelig, sammensat af korte elementer, der lever af den energiske deklamation og kontrasterne mellem sangere og musikere – strygere og blæserkor – og mellem solo og tutti, homofoni og polyfoni. Cd’en indeholder to Requiem-komposi-

Fin pionerindsat

Anton Schweitzer: Die Auferstehung Christi, Lobet, ihr Knechte des Herren, Missa Brevis in C-dur. Mirella Hagen, Henriette Gödde, Stephan Scherpe, Tobias Berndt, sang. Thüringer Bach Collegium, Gernot Süßmuth, koncertmester. 2 cd’er. Capriccio C5425

dens former med kor, recitativer, da capo-rier og koraler og med det andet i den nye tid præget af italiensk opera. Musikken er som udgangspunkt melodios og charmerende, mindre kompliceret polyfont end Bach, men til gengæld fuld af affekter og med en forbavsende bredde i udtrykket.

Påskeoratoriet ”Die Auferstehung Christi” ligger tæt på operaen i sin skildring af Kristi lidelse, opstandelse og dramatiske visioner af krig, skræk og den yderste dom. Der er smæk for skillingen, når tenoren udmaler den skrækslagne sjælsgru, eller når barytonen sammenligner døden med en skorpion, der fortærer sig i sin egen ild. Det ligger ligeledes inden for stilen, når sopranen i virtuose koloraturer synger om, hvor lykkelig døden vil være. Det er nemt at gøre sig lystig over den eksalterede stil, men Schweitzer tager det helt alvorligt, og han rammer præcist i sit udtryk.

Høstkantaten ”Lobet, ihr Knechte des Herren” er mere enkel i stilen. Her er det rendyrket fest, med en fin baryton-arie,

smukt sunget af Tobias Berndt, som den centrale sats. Endelig får vi en Missa Brevis in C-dur. Trods den glade toneart får Schweitzer givet musikken en speciel udtryksfuld facet med en del kromatik og talende gestus. Orkestret bliver her, som overalt i værkerne, behandlet meget selvstændigt og individuelt.

Det er det særdeles kompetente Thüringer Bach Collegium der står for opførelserne med violinisten Gernot Süßmuth som leder. Det er et barokensemble med periodeinstrumenter, og man benytter det omdiskuterede princip med en sanger pr. stemme, dog med forstærkning af yderligere fire sangere i nogle af de mere fyldige korsatser. Solisterne lever fint op til de ind imellem ganske virtuose krav med koloraturer og højtoner. En fin pionerindsats for den oversete, men spændende Anton Schweitzer.

tioner fra Philippus van Steelants hånd, og de er ret forskellige. Måske kan man sige, at det første Requiem fra 1650 er mere dramatisk med en Dies Iræ-sekvens, der malende udpensler dommedag. Dies Iræ er udeladt i den anden version fra 1656, som til gengæld er bygget over de gregorianske melodier, den katolske kirkes arvegods. Ind imellem kommer et fint koncertant ”Miserere”.

Optagelsen klinger smukt i en meget fin kirkeakustik – med efterklang, men uden

at det bliver for grødet og utydeligt. Det er nok en smagssag, om man bryder sig om de flade og efter min mening noget kønsløse sangstemmer, men orkestret lyder flot, ikke mindst det sonore barokbasun-chor. Under alle omstændigheder er det et værdifuldt nyt bidrag til billedet af reformationstidens musik og absolut værd at lytte til i sin egen ret.

Konstitueret rektor for DKDM

Efter fire år på posten har Uffe Savery, rektor for Det Kongelige Danske Musikkonservatorium, valgt at fratræde sin stilling. Fra 1. september ansættes midlertidigt Niels Rosing-Schow som rektor, indtil en ny rektor er udpeget. Uffe Savery fortæller, at hans ønske om at stoppe som rektor bunder i et personligt tilvalg for helt at kunne hellige sig sit kunstneriske virke kombineret med et selvstændigt virke indenfor ledelses- og kulturinstitutionsrådgivning samt rådgivning af unge musikere.

Bestyrelsesmøde i sommersonne

Ved bestyrelsesmødet fredag 8. september tog administrativ medarbejder Stine Fredsted Bergqvist dette foto af bestyrelsen og medarbejdere i sommersonnen uden for DOKS' sekretariat i Store Kannikestræde i indre København.

Nordisk Kirkemusikfestival

Arbejdsgruppen opfordrer alle DOKS' medlemmer til at bidrage til festivalen NKF2024.

Om den kan man læse på DOKS' hjemmeside. Spørgsmål kan rettes til formand for styregruppen Karin Schmidt Andersen eller projektmedarbejder Sandra Skov Fallesen

DOKS opfordrer sine medlemmer og alle kirkemusikere over hele landet til i perioden **14.-22. september 2024** at arrangere koncerter og andre musikbegivenheder under overskriften Nordisk Kirkemusikfestival, NKF2024. Ved fælles hjælp vil uge 38 i 2024 kunne blive en begivenhed, der viser musikkens betydning for gudstjenesten og hvilket righoldigt musikliv, der udfolder sig i landets sognekirker. Det nordiske tema kan give et fornyet blik for de bånd, der er mellem de nordiske lande og hvordan vores historie, sprog og kultur flyder sammen. Læs mere på DOKS' hjemmeside.

Send dit arrangement til fælleskalenderen, der tilgås via [NKS2024.dk](https://nks2024.dk). Her downloades også logo.

Lars Sømod Jensen, Christian Dons Christensen,
Lisbeth Smedegaard Andersen og Iben Krogsdal

Hæderslegat til Lisbeth Smedegaard Andersen

Torsdag den 17. august fik salmedigteren Lisbeth Smedegaard Andersen tildelt kirkeminister Mette Madsens hæderslegat ved en reception i Kirkeministeriets have. I sin tale til legatmodtageren sagde medlem af priskomiteen Iben Krogsdal bl.a.: "Du får legatet som en anerkendelse af dit overordentligt væsentlige bidrag til salmedigtningen i Danmark gennem årtier. Med dine billedrige, traditionsbevidste og i bogstaveligste forstand *formfuldendte* salmer har du i helt usædvanlig grad beriget den danske salmetradition med poesi og levende, syngende, bevægende salmeteologi."

Der blev sunget salmer med tekster af legatmodtageren, og bassen Rasmus Ruge og pianisten Orsi Fajger opførte uddrag af Lars Sømod Jensens sangcyklus "Nu lægger vinden sig i verdens haver" med tekster af Lisbeth Smedegaard Andersen.

Nyt fra den kirkemusikalske faggruppe på DKDM

DKDMs koncertsal er naturligvis ofte optaget, men heldigvis bliver der også plads til at organisterne kan boltre sig ved det fremragende instrument. Som det ses på billedet har vi netop haft en fællestime med de fleste af faggruppens studerende ved orglet.

Nye og gamle studerende er nu i gang med et semester, som byder på spændende seminarer, studiekoncerter og frem for alt god undervisning ved vores faste lærerstab.

Sven-Ingvart Mikkelsen

Oplever du at blive presset på overenskomstens bestemmelser?

Efter et forslag og efterfølgende debat på årets generalforsamling har DOKS' bestyrelse besluttet at registrere hændelser, hvor medlemmer enten oplever, at overenskomstens bestemmelser bliver brudt, eller hvor medlemmer oplever, at de bliver presset i forhold til overholdelse af overenskomstens bestemmelser.

Alle overenskomstansatte medlemmer opfordres derfor til **frem til 30. maj 2024**, at kontakte DOKS' sekretariat på doks@doks.dk eller 3379 1685 med en kort beskrivelse af hændelsen, hvilken kirke det drejer sig om samt tidspunktet for hændelsen.

Denne indsamling af data vil blive brugt til at skabe et overblik over problemets omfang og som grundlag for at vurdere, om der er behov for yderligere handling fra bestyrelsens side. Det understreges, at man selvfølgelig fortsat skal kontakte en tillidsrepræsentant eller sekretariat, hvis man har behov for bistand i sådanne sager.

Nyhedsbrev fra folkekirkens intranet

Folkekirkens intranet er den nye, samlede platform for alle, der arbejder i folkekirken. Her finder du fælles viden, nyheder og inspiration til dit arbejde. Du opfordres til at tilmelde dig nyhedsmailen på www.folkekirkensintranet.dk

Foto: Jonas Kim Jakobsen

Lyden af Rued Langgaards orgel

Underviser på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium Philip Schmidt-Madsen er blevet bevilget midler fra Kulturministeriets pulje til kunstnerisk udviklingsvirksomhed, og skal over de næste 3 år studere de registreringsangivelser, som findes i Rued Langgaards manuskripter. En del af dem kan referere til orglet i Ribe Domkirke, hvortil spillebordet findes endnu. Arbejdet skal belyse, om man ud fra de angivelser Langgaard giver kan frembringe retningslinjer for hans registreringspraksis, et særligt fokus på de musikalsk-teologiske virkemidler i musikken, og undersøge hvordan man omsætter dem til moderne instrumenter (HIP - Historical Informed Praxis). Projektet omfatter research, masterclass og inddragelse af de studerende i studiet, artikler til relevante tidsskrifter (herunder Organistbladet), samt en komplet indspilning af de 113 præludier.

DOKS var vært for møde i Kirkemusikernes Landsforbund

Formænd, næstformænd og sekretariatsledere mødtes på DOKS' sekretariat den 23. august i anledning af det årlige møde i KLF.

Også denne gang var det et godt forum for udveksling af synspunkter og erfaringer. Man drøftede således de kommende overenskomstforhandlinger OK24, arbejdstid og workbalance, tilsynet med menighedsrådenes arbejds-giveransvar samt de offentliggjorte planer for Liturgisk Forum.

Der blev også tid til mere uformelle drøftelser og at pleje det venskabelige forhold mellem foreningerne. På billedet: Karin Schmidt Andersen, DOKS, Ingrid Bartholin Gramstrup, Organistforeningen, og David Danholt, Dansk Kirkemusikerforening.

Under korsets mærke – gudstjeneste i krise- og katastrofetider

FUV's gudstjenestekonference **29.-31. januar 2024** på Emmaus, Haslev, stiller skarpt på kriser og deres betydning for kirken. Kalder krig og katastrofe på særlige gudstjenesteformer og særlig musik? Konferencen er et tværfagligt forum for præster, kirkemusikere, menighedsrådsmedlemmer og andre. Årets hovednavne er Carla A. Grosch-Miller, præst i den reformerte kirke i England, samt Marie Strand Skånland, førsteamanuensis i musikk og helse ved Ansgar Høyskole i Kristiansand, Norge. Det vil være muligt at deltage i to forskellige workshops ud af fire.

Kursusafgiften er 5.400 kr. Tilmelding **senest 24. oktober 2023** på www.fkuv.dk/kursusprogram/kursus/2868
Yderligere oplysninger Jette Bendixen Ronkilde, tlf. 22 73 11 57/jmbr@km.dk

Elob Westergaard, biskop
over Ribe Stift

Pernille Vigsø Bagge, formand
for Præsteforeningen

Postulateret er titlen på en ny rubrik i Organistbladet, hvor aktører fra forskellige dele af dansk kirkeliv tager stilling til aspekter af folkekirken, dens arbejde og trivsel. I hvert nummer fremsættes en påstand eller et spørgsmål, som paneldeltagerne tager stilling til. I dette nummer er postulateret:

Med vigende dåbstal og faldende medlemstal vil folkekirken ikke i længden kunne opretholde sin særstatus som trossamfund i Danmark

Det lyder umiddelbart plausibelt. Det vil dog kræve en grundlovsændring, hvor § 4 i grundloven fjernes: "Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten". Tilbage vil så stå §67, hvori borgerne tilkendes "ret til at forene sig i samfund for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning...".

Der er imidlertid andre faktorer, som også skal tages med i betragtningen, før vi går til en eventuel afstemning om ændring af grundloven:

Kristendom og kirke er ikke kun et spørgsmål om medlemstal. Kristendom og kirke vil stadigvæk være den rumlende basang, pedalstemmen i det danske samfunds historie. Kristendommen, som for nogle hører fortiden til, har dog været med til at skabe og forme det samfund, vi lever i. Og for mange af os er det et stadig levende forhold.

Postulateret om, at folkekirken ikke i længden vil kunne opretholde sin særstatus, bygger desuden på den forudsætning, at folkekirken fortsat vil tabe terræn, og at medlemmerne vil blive stadig færre. Dåbstallet ikke mindst i storbyerne bekymrer mig, men vi lever samtidig i en tid, hvor mennesket i stigende grad forstår, at det ikke selv er centrum i verden. Grøn omstilling og klimaforandringer, menneskelig griskhed og stadig større social ulighed kalder på en forkyndelse af livet som gave og på menneskelig omsorg og ansvar. Det kræver både hjerte og forstand, og begge dele bliver der talt til i folkekirken. Så spil op, træk alle orgelstemmer ud, så evangeliet kan blive hørt og børn og voksne kan finde mod og håb i deres dåb.

Hvad med nu at forholde sig til følgende postulat: Der er brug for folkekirken, som aldrig før. Mulighederne er mange. De har faktisk sjældent været større.

Hvem ringer klokkerne for? Ikke så få endda, for når 4,2 millioner mennesker i Danmark er medlem af samme folkekirke, er krisen ikke umiddelbart nært forestående. Men skam få den, som ikke bekymrer sig en lille smule over hvordan demografien går, og sagerne står.

I øjeblikket er præste- og organistmangel i de dele af landet, hvor medlemsprocenten af folkekirken er højst, en sand udfordring under folkets tilhørsforhold til den gode, gamle folkekirke, som har dannet rammen om slægtens og familiens store fester og store sorger i århundreder.

Og i storbyen, hvor der ikke er den samme mangel på præster og organister – endnu, er medlems- og dåbsprocent lav, og alternative livsanskuelser legio, mens der tænkes i nye veje til at få folk og kirke til at gå op i en højere enhed.

Så længe folkekirkens særstatus er grundlovsbeskyttet, og sådan vil det være i mange år fremover, er der ikke en trussel over folkekirkens særstatus. Vi skal huske på resultaterne fra den store FUV-undersøgelse om befolkningens religiøsitet og forhold til folkekirken fra 2020: Tilhørsforholdet er både robust og stabilt over lang tid. Er man først inde, så forbliver man som hovedregel inde. Problemet er mere dåbsprocenten end det er den indvandring, der får medlemsprocenten til at falde. Vi må aldrig undervurdere babysalmesang, mini-konfirmandundervisning, og vigtigheden af god konfirmationsforberedelse. Disse er afgørende for, om der på sigt er tilslutning til folkekirken.

De sidste ord bliver Jens Rosendals: "...så på trods af undergangen, bliver vi ved med morgensangen. Rejser os og synger med, nu og i al evighed" (Fra "Sat her i forvirringstiden", Hojskolesangbogen nr. 148).

Anton Pihl, formand for Landsforeningen af Menighedsråd

I dag har hovedparten af danskerne en relation til folkekirken. Internationalt set er det bemærkelsesværdigt, at så stor en procentdel finder det naturligt at være medlem. Det er primært dette stærke bånd mellem folk og kirke i Danmark, der vil blive svækket i takt med det faldende medlemstal.

Derimod har jeg meget svært ved at se, at folkekirken på kort eller lang sigt mister sin særstatus som trossamfund. Båndet mellem stat og kirke er sikret i grundloven: "Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten."

Grundloven er svær at ændre. Folketinget skal stemme for en grundlovsændring to gange med et mellemliggende folketingsvalg. Herefter skal der være en folkeafstemning, hvor et flertal af stemmerne og min. 40 % af de stemmeberettigede skal stemme ja.

Den høje tærskel for, at ændringer kan blive vedtaget, gør, at debatter om grundloven typisk ikke rigtigt fænger. Først i en situation, hvor et bredt flertal i Folketinget kan finde sammen om et kompromis, hvor alle "får noget", og hvor befolkningens interesse også kan mobiliseres, er det realistisk at tale om grundlovsændring.

Folkekirkens særstatus er efter min mening ikke grundlæggende udfordret, men den måde hvorpå folkekirken understøttes af staten, vil godt kunne ændre sig. Ændringer af opgavefordelingen mellem stat og kirke og ændringer i statens måde at yde økonomisk tilskud til folkekirken på skal dog ske inden for de rammer, som er udstukket af grundloven.

Jørgen Degn Bjerrum, provst i Rødovre-Hvidovre provsti

Nej, folkekirken vil ikke, hvis alle statistikker fremskrives med 10, 50 eller 100 år, bevare den særstatus, som den har nu.

Verden forandrer sig, og Danmark forandrer sig mod et multireligiøst samfund. Det er et afledt resultat af at vi har religionsfrihed.

Men folkekirken vil i de næste 50-100 år bevare en særstatus, alene af den grund, at intet andet trossamfund tilnærmelsesvis vil blive på størrelse med folkekirken. Og dette vil også gælde, hvis f.eks. kun 10% af befolkningen var medlemmer af folkekirken. For religiøse mennesker har det med at være uenige om "sandheden", og derfor grupperer de sig i mange forsamlinger. På godt og på ondt, så formår den kristne kirke rundt om i verden at opretholde en særstatus. Meget få mennesker betaler til den anglikanske kirke i England, men biskopperne fik vist deres særstatus, og luftet alle deres røgelseskar og oliekanter, da kong Charles skulle velsignes til konge. Den russiske ortodokse kirke var kun en skygge af sig selv i de sidste år under Sovjet, men den har i den grad fået særstatus under Putin.

Men af alle kirkesamfund på jorden, så er folkekirken dog blandt de allerbedste. Der er svagheder i folkekirkestrukturen, men jeg kender ikke andre kristne trossamfund, hvor der er så stor frihed for den enkelte troende, og så stor frihed for den enkelte præst til at forkynde inden for samme kirkes rammer.

Så lad os frimodigt forkynde og få døbt så mange som muligt ind i "trosfrihedens kirkesamfund". Hvis folkekirken forsvinder, kan den ikke genskabes.

Ingrid Bartholin Gramstrup, formand for Organistforeningen

Med de pessimistiske briller på er det desværre ikke en usandsynlig kendsgerning, at folkekirken på et tidspunkt mister sin særstatus som trossamfund i Danmark blandt andet af de grunde, som postulatet udsiger. Tal og statistikker kan tale deres tydelige og gølge sprog, og det kan blive vanskeligt at opretholde en tro på, at folkekirkens særstatus ikke vakler, hvis tallene bliver ved at gå i den forkerte retning. Og hvor går så grænsen? Det er bekymrende.

Ofte er der dog mange flere nuancer og perspektiver på spil end tørre tal, hvor det er værd at tage de optimistiske briller på. Der blæser ikke nok tilstrækkelige stærke politiske vinde i øjeblikket til, at stat og kirke bliver adskilt. Dertil er der nok så megen besindelse på, at kristendommen og folkekirken som institution udgør en så stor både synlig og usynlig samfundsmæssig rolle i dagens velfærdsstat, at det ikke lige nu er en oplagt vindesag. Folkekirken har, om end lidt træt, i vid udstrækning erkendt, at hvis dens berettigelse af særstatus skal opretholdes, så er synlighed i det offentlige rum af afgørende betydning. Det gælder i særdeleshed i det lokale offentlige rum, hvor kirkens synlighed, ind- og samspil i alle borgernes livsområder kan åbne døre og danne kontakt.

Det er et fokuspunkt blandt andre, der kan udvirke, at flere finder vejen til døbefonten eller genindmeldelsesblanketten og dermed medvirke til, at tallene bevæger sig væk fra en foruroligende statistisk talgrænse.

FOLKEKIRKENS

kirkemusikskoler

2023 - 2024

Den statslige kompetencefond

Støtte til "Fagspecifikke kurser"

Der kan søges på www.kompetenceudvikling.dk

KORLIV

Folkekirkens Kororganisation

arrangerer kurser i samarbejde med

KIRKEMUSIKSKOLERNE

YDERLIGERE OPLYSNINGER

www.korliv.dk

Løgumkloster Kirkemusikskole

Tidebøn og gregoriansk sang

Arrangement i samarbejde med Selskabet for Tidebøn og Gregoriansk Sang

v/ Kim Thinggaard og Peter Nissen

Fredag d. 17. november

Salmer og musikalsk leg for 1-3-årige

v/ Anne-Mette Riis

Tirsdag d. 16. - torsdag d. 18. januar
i Løgumkloster

Solosange og –salmer i gudstjenesten, Inspirationsdag for kirkesangere

v/ Kamilla Bidstrup og Hans Chr. Hein

Torsdag d. 25. januar kl. 10-15
i Løgumkloster

Foredrag "Gade og Hartmann"

v/ Hans Chr. Hein

Tirsdag d. 12. marts i Løgumkloster

"Løgumklostergangbogen 50 år efter"

Kursusdag v/ Holger Lissner m.fl.

Fredag d. 12. april i Løgumkloster

"Salmer og fællessang" - Historie og baggrund for tilrettelæggelse af sangarrangementer - v/ Jørgen Kjærgaard m.fl.

Torsdag d. 4. - fredag d. 5. april
i Løgumkloster

Kirkemusikkursus for kirkesangere og organister

Kurset arrangeres i samarbejde med Løgumkloster Højskole

Søndag d. 30. juni - Lørdag d. 6. juli

Sjællands Kirkemusikskole

Jul og Advent i kirken - med børn i alle aldre

- v/ Anne-Mette Riis

Fredag d. 17. november i Roskilde

Salmer i nærvær - gudstjeneste og andagt med mennesker ramt af demens

v/ Anne-Mette Riis

Fredag d. 26. januar kl. 10-15
i Vindinge Sognegård, Roskilde

Frøspirekor i kirken - introduktion til at synge i kor med børn 4-5 år og deres forældre - v/ Anne-Mette Riis

Fredag d. 8. marts kl. 10-15 i Roskilde

Mentaltræning for musikere

v/ certificeret coach og Sangpædagog Margrethe Smedegaard

Lørdag d. 6. april kl. 10-16 i Roskilde

Babysalmesang - metodik og praktik

v/ Anne-Mette Riis - 5 mandage fra 8/4 Svogerslev Kirke

Masterclass med operasanger Signe

Asmussen Manuitt

Lørdag d. 27. april kl. 10-15 i Roskilde

Konservatorieforberedende høreleære

v/ Kasper Lykke Hedegård

7 tirsdage fra 10 oktober

Kurserne opdateres på hjemmesiden

Vestervig Kirkemusikskole

Nodeskrivning i MuseScore

v/ Ivan Olsen i Folkekirkens Hus

2 fredage kl. 13 - 16: 27/10 og 3/11

Mentaltræning for musikere

v/ Margrethe Smedegaard

Tirsdag d. 7. november i Ellevang Kirke

"Speak up and sing out"

Kursus for sangere v/ Pia Fog

Tirsdag d. 14. november i Vestervig

Webinar i "PR for kirkemusikken"

Net-baseret kursus om PR i medierne v/ Journalist Svend Løbner

2 tirsdage kl. 19.30 - 21: 31/1 og 6/2

Fra fællessang til flerstemmigt kor

v/ Anders Gaden

Mandag d. 26. februar kl. 10 - 16
i Helligåndskirken, Aarhus

Salmer og musikalsk leg i kirken med de 3-6-årige

v/ Laila Høggild Nielsen

3 fredage: 8/3, 12/4 og 3/5
i Vejgård kirkes sognehus

Rytmsk salmespil på orgel

v/ Christina Beltoft

Mandag d. 8. april i Nr. Tranders Kirke

Inspirationsdag for kirkesangere

v/ Margrethe Smedegaard

Lørdag d. 25. maj kl. 9 - 15
i Folkekirkens Hus, Aalborg

www.kirkemusikskole.dk

21. SØNDAG EFTER TRINITATIS, 1. TEKSTRÆKKE

Bo Thaysen Lerche, organist i Øster Hæsinge, Krarup og Brahetrolleborg Kirker, fortæller om sine musikvalg

I pastoratet findes tre kirker med tre meget forskellige orgler. De har hver deres kvaliteter, men også udfordringer, fortæller Bo Thaysen Lerche. "I Øster Hæsinge kirke står der et historisk instrument fra 1869. Det er på 6 stemmer, er bygget af orgelbygger J. A. Demant, og lidt af et klenodie. Det står næsten intakt, og har en hyggelig harmoniumagtig klang. I Brahetrolleborg kirke står der et fornemt og velklingende instrument med 23 stemmer bygget af Carsten Lund i 2004. Det er en rekonstruktion af kirkens Angel-orgel fra 1804. I Krarup kirke står der et 7 stemmers Frobeniusorgel fra 1950'erne." Der er typisk to gudstjenester hver søndag, og på grund af instrumenternes forskellighed spiller Bo sjældent de samme stykker ved gudstjenesterne. Kirkerne råder ikke over noget kor, men benytter sig af en enkelt kirkesanger. Der er derfor ingen motet, og Bo spiller et orgelstykke eller improviserer under altergangen. "Det er i høj grad orglerne, der

er bestemmende for hvad jeg spiller som prælude og postludium. Louis Kæstel (1877-1955) og Hermann Wenzel (1863-1944) er begge tidstypiske komponister, der ikke rigtig har været på mode de sidste mange år. Men musikken fungerer fint på det historiske Demant-orgel, og menigheden kan vældig godt lide den. I Brahetrolleborg Kirke indledes gudstjenesten med et prælude af en lokal fynsk komponist. Lars Kristian Hansen er flittig leverandør til orgelrepertoiret og koralbearbejdelsen er fra samlingen "Orgelkoraler og fantasier til kirkeåret" bd. 6. Postludiet er af den italienske komponist Herbert Paulmichl (1935 -). Han hører til i den tysktalende del af Norditalien, og det er også fra Tyskland han fået de væsentligste impulser. Hans *Præludium og Fuga i C-dur* stammer fra en samling med 7 prælude og fugaer – en lidt mere moderne pendant til Bachs 8 små prælude og fugaer."

Musikvalg

Øster Hæsinge kl. 9.00

Præludium: Louis Kæstel:

Den signede dag

Postludium: Hermann Wenzel: *Fantasia*

Brahetrolleborg Kirke kl. 10.30

Præludium: Lars Kristian Hansen:

Af dybsens nød

Postludium: Herbert Paulmichl:

Præludium og fuga i C

Bo Thaysen Lerche ved orglet i Brahetrolleborg Kirke

Brahetrolleborg Kirkes orgel

Pratum Spirituale som "folkeudgave"

Mogens Pedersøn: Pratum Spirituale
Monuments / Edition-S. Pris for Organistbladets
læsere 400 kr., ved køb af mindst 6 stk. 250 kr./stk.
(normalpris 450 kr.)

Mogens Pedersøns *Pratum Spirituale* ("den åndelige eng") fra 1620 er et monument i dansk kirkemusik. Indtil nu har det dog ikke været så nemt at få adgang til almindeligt brugbare udgaver af de 37 femstemmige korudsættelser af danske salmer og latinske messeled, som værket omfatter. Det vil udgiverne Harold Thalange og Bjarke Moe sammen med Bo Holten afhjælpe med denne komplette udgave. I forordet hedder det: "Tanken med denne nye "folkeudgave" af *Pratum Spirituale* er dels at give det brede musikliv mulighed for at stifte bekendtskab med dette hovedværk og dels at lette adgang til at opføre de enkelte satser ved gudstjenester, kirkekoncerter eller i andre sammenhænge. "Folkeudgaven" gengiver nemlig musikken i partitur efter moderne principper, og sangteksten er moderniseret, så den i højere grad end den gamle tekst er forståelig for sangerne (og tilhørerne)." I juni nummeret kan man læse et interview med udgiverne. Værket udkommer på Musica Fictas eget Sub-edition MONUMENTS under Edition-S. Det sker officielt 9. november, men allerede nu kan Organistbladets læsere bestille noden med rabatpris.

Korsatser med klaver fra Billund

Forgreninger. 20 korsatser for sopran, alt og klaver
med baryton og instrumentalstemmer ad lib.
Arrangementer af salmer og sange fra Kirkesangbogen,
Højskolesangbogen og 100 salmer.
Forlaget Mixtur. Partitur A4-spiral 249,00 kr.,
Korpartitur 115 kr., 20% rabat ved køb af 10 stk.

Det er organist ved Billund Kirke Christine Toft Kristensen, der har taget initiativet til denne udgivelse på forlaget Mixtur i anledning af kirkens 50-års jubilæum og sit eget 10-års jubilæum som organist og korleder samme sted. Hun fortæller i forordet om sit ønske om at få arrangeret og udgivet korsatser over nye sange og salmer; fleksible arrangementer der kan dække flere kor-konstellationer. Hun har fået en række af landets bedste korarrangører med på ideen, som f.eks. Jakob Lorentzen, Jonas Hunt, Christian Præstholm, Søren Kinch Hansen, Søren Birch m. fl, og det er der kommet en stribe særdeles bruger- og lyttervenlige satser for børne- eller ungdomskor ud af. Akkompagnementet er hele vejen klaver. 12 satser har desuden en ad lib. herrestemme. Til en håndfuld satser er der tilføjet fløjte/violin-stemmer (ad lib.). Der stilles ikke de store krav til hverken sangere eller musikere, som til gengæld forkæles med sangbare melodier og lækre harmonier. Et nummer som Merete Kuhlmanns arrangement af *Gå i mørket med lyset* er en ren ørehænger.

Triosatser
med melodien i alten
&
SAB-koraler

Tekster fra Den Danske Salmebog
Melodier fra Den Danske Koralbog
Udgivet af Ole Ugilt Jensen

SATB koraler

Til kirkeåret
fra Den Danske Salmebog
af Ole Ugilt Jensen

Gør døren høj, gør porten vid

Handwritten musical score for the hymn 'Gør døren høj, gør porten vid'. It features three staves labeled S (Soprano), A (Alto), and B (Bass). The lyrics are: 'Gør døren høj, gør porten vid. Den ærens herredølehed'. The score includes treble and bass clefs, a key signature of one flat, and a 4/4 time signature.

Hellig, hellig, hellig
Franz Schubert (1797-1828)

Handwritten musical score for the hymn 'Hellig, hellig, hellig' by Franz Schubert. It features three staves labeled S (Soprano), A (Alto), and B (Bass). The lyrics are: 'Hellig, hellig, hellig. Herre Gud han alle her'. The score includes treble and bass clefs, a key signature of one flat, and a 4/4 time signature.

Motetter med et kort og tekstnært udtryk

To korantologier som PDF

Søren Birch: 15 bibelske motetter for blandet kor a cappella.
Forlaget Mixtur. Pris 139 kr.

”15 Bibelske motetter” er en samling af motetter for blandet kor SATB med tekster fra bibelen. ”Motetterne er komponeret over flere år i et forsøg på at nærme mig et kort og tekstnært udtryk i et tilgængeligt tonesprog”, skriver Søren Birch i sit forord. Det må man sige lykkes overordentlig godt for komponisten. Det sprognære udtryk i de meget kendte bibelord er til stede over alt, og harmonikken er forfriskende nyt klingende i en stil der kunne minde om norske Knut Nystedt. Samtidig er der tænkt på den praktiske anvendelighed i en gudstjenestep praksis, hvor der ofte kun er kort tid til indstudering. Den elegante stemmeføring, varigheden på 1-2 min. pr. motet og den hyppige brug af repriseform gør, at sværhedsgraden trods det let moderne udtryk er ”medium”. Det er satser der ville passe perfekt som introitus eller motet, men bestemt også koncertbrug. Noden indeholder en fyldig kirkeårsoversigt udarbejdet af Mads Djernes.

Ole Ugilt Jensen: Triosatser med melodien i alten & SAB-koraler.
Tekster fra Den Danske Salmebog. Melodier fra Den Danske Koralbog. Ugilts Forlag UF-101

Ole Ugilt Jensen: SATB Koraler til kirkeåret. Tekster fra Den Danske Salmebog. Ugilts Forlag UF-101

Bestilles direkte hos komponisten på oleugiltjensen@gmail.com.

Fileerne sendes via Dropbox. Pris for 1 fil kr. 200, for begge kr. 300.

Arrangøren og komponisten Ole Ugilt Jensen, tidligere direktør for Edition Egtved (før fusionen med Edition Wilhelm Hansen), senere bl.a. medarbejder på Rued Langgaard-udgaven, har gennem mange år udgivet kor- og orgelsatser til gudstjenesteb brug, ofte med henblik på mindre orgler og mere beskedne korforhold. Nyeste skud på stammen er to korantologier, som begge udgives som PDF til download. Det drejer sig om en samling for SAB: triosatser med melodien i alten og alternativt med melodien i sopranen, dels om en samling SATB: 4-stemmige koraler med harmonisering af diverse komponister fra musikhistorien. Alle satser med tekster fra Den danske Salmebog. Det er uprætentiøs, veldrejet gudstjenestemusik, men navnlig i samlingen af 4-stemmige koraler findes genbrugt en række elskede satser fra den klassiske musik, som med underlagt dansk kirkelig tekst sikkert vil vække genkendelsens glæde. Begge antologier udgives kun som pdf-filer, med kirkens navn og by indsat i nederste venstre hjørne.

Christian Præstholt Orgelkoraler 28

Alsidige og fantasifulde orgelkoraler i nr. 28

Christian Præstholt: Orgelkoraler bd. 28. Pris kr. 139. Ved køb af 5 eller flere bind af serien samlet rabat på 10%.

I sin flotte udgivelsesrække af orgelkoraler til Den Danske Koralbog er Christian Præstholt nu nået til 28. bind, og endnu engang må man tage hatten af for komponistens alsidighed og fantasirigdom. Hæftet indeholder 11 orgelkoraler, og heraf fremhæver Præstholt selv den "rytmisk spidsfindige *Lousynger Herren, min mund og mit indre* med pludselige pauser og talrige hemioler". Men der er

mange andre læckerbiskener: *Vor Herre! Til dig må jeg ty*" bliver til en smuk fransk elegi, *Velkommen igen, Guds engle små* er en flot omharmoniseret version af Berggreens melodi. Humoristiske er den festligt marcherende *Guds menighed, syng for vor skaber i løn*, og den overgivne *Et lidet barn så lysteligt*. Alle de 11 ny orgelkoraler (og en lang række tidligere) kan høres på komponistens hjemmeside www.christianpraestholm.dk. Her kan man opleve komponistens egen virtuose gengivelse på det fine orgel i Sankt Mortens Kirke, Randers.

ANNONCE

SAMFUNDET DANSK KIRKESANG

På Samfundet Dansk Kirkesangs hjemmeside www.danskkirkesang.dk ligger nu samtlige 40 årgange af Dansk Kirkesangs Årsskrift 1940-2013 online samt Dansk Kirkesangs Jubilæumsskrift 1922-2022.

Svenska kyrkan UPPSALA

Två Nordens största katedral söker kyrkomusiker organister

FOTO: ALBIN HILLERT / ISON

Uppsala domkyrka söker två kyrkomusiker på A-nivå med konstnärlig masterexamen. I nära samarbete med domkyrkoorganisten och övriga anställda inom domkyrkomusiken förvaltar och utvecklar du musikverksamheten i Sveriges nationalhelgedom.

Sökande förutsätts ha en väl dokumenterad erfarenhet av verksamhet på hög konstnärlig nivå i orgelspel och kör- och orkesterdirigering, ha hög vokal kompetens samt en god administrativ förmåga.

För mer information kontakta Ulric Andersson, domkyrkoorganist: ulric.andersson@svenskakyrkan.se eller +46 18-430 36 54.

Provspelning, dirigering och intervju 12 och 13 januari 2024 – en av dagarna. Tillträde 1 juni 2024 eller enl. ök.

Ansök senast 14 november 2023 på svenskakyrkan.se/upsala/jobb

Orglet i Jernved Kirke

Facade tegnet af Marcussen & Søn i samarbejde med Linjen Arkitekter

17+1 stemmer · Hovedværk, Svelleværk og Pedal

MARCUSSEN & SØN · ORGELBYGGERI A/S

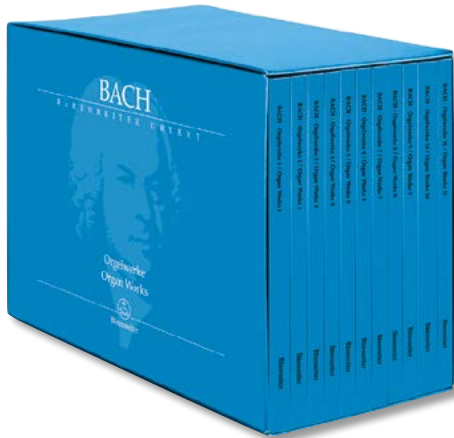
STOREGADE 24 · DK-6200 AABENRAA · Telefon (+45) 74 62 23 50 · www.marcussen-son.dk

Johann Sebastian Bach The Complete Organ Works

The Definitive Edition!

An eleven-volume performing
edition in a slipcase
BA05279

With the completion of the "New Bach Edition" for which all sources have been exhaustively researched, Bärenreiter presents the definitive edition of Bach's organ works in a set of 11 volumes.

This set includes the volumes already published in separate Bärenreiter editions. All newly revised volumes are included subsequently after publication.

A superb foundation for everyone interested in the authentic performance of Bach's organ music.

Bärenreiter

Your next performance is worth it.

www.baerenreiter.com

PIANOKOMPAGNIET

Pianokompagniet er et team af erfarne klaverstemmere og instrumentmagere.

På vores værksted findes altid et udvalg af brugte istandsatte klaverer og flygler af anerkendte fabrikater, blandt andet nyere brugte japansk producerede Yamaha klaverer og flygler.

SCHIMMEL
PIANOS

Pianokompagniet forhandler Schimmels klaverer og flygler. Schimmel er grundlagt i 1885 og produceres i Braunschweig, Tyskland.

Pianokompagniet ApS · J. P. Larsens Vej 17C · 8220 Brabrand · tlf. 7023 8088 · aar@pianokompagniet.dk

www.pianokompagniet.dk

Vidste du ...

... at forsikringspakken hos TJM Forsikring er Bedst i test?

Scan koden, eller læs mere på tjm-forsikring.dk/doks

DOKS-ARRANGEMENTER

13. oktober, 26. januar

Bestyrelsesmøde i DOKS

23.-24. november

Bestyrelsesseminar i DOKS

22. april 2024

DOKS' årskursus i Fredericia

19.-22. september 2024

23. Nordiske Kirkemusiksymposium i København

FESTIVALER OG KONCERTTRÆKKER

KØBENHAVN

7. oktober – 30. december

KØBENHAVNS DOMKIRKE

Orgelmatineer hver lørdag kl. 12.00-12.30

6. oktober – 24. november

TRINITATIS KIRKE

Fredagskoncerter kl. 16.30

4. oktober

SCT. MATTHÆUS KIRKE

kl. 19.30 Festivalen ORGEL+ slutter med Hans Ola Ericsson, der spiller Messiaens Livre du Saint Sacrement med koncertintroduktion kl. 18.30

4. oktober – 1. november

JESUSKIRKEN

Middagskoncerter første onsdag i måneden kl. 12.00

3. september – 15. oktober

HELLERUPLUND KIRKE

Helleruplund Orgelfestival fire søndage kl. 16

26.-29. oktober

ANSGAR KIRKE

Korfestival "Klassisk i uge 43"

FREDENSBORG

12.-15. oktober

FREDENSBORG SLOTSKIRKE

Genåbningskoncerter efter endt restaurering af kirke og orgel

ROSKILDE

18. januar – 15. november

ROSKILDE DOMKIRKE

Orgelkoncerter hver 3. onsdag i måneden kl. 17

AARHUS

7. oktober – 25. november

SKT. LUKAS KIRKE

Torvedagskoncerter hver lørdag kl. 12-12.30

KURSER

6.-7. oktober

Korarrangement med bl.a. Requiem af Gabriel Fauré - Koncert med orkester i Løgumkloster Kirke v/ Søren Birch www.kirkemusikskole.dk

27. oktober og 3. november

Nodeskrivning i MuseScore v/ Ivan Olsen i Folkekirkens Hus www.kirkemusikskole.dk

10.-12. november

Orgelelskursion til Hamborg og Lüneburg www.kirkemusikskole.dk

17. november

Tidebøn og gregoriansk sang v/ Kim Thinggaard og Peter Nissen www.kirkemusikskole.dk

17. november

Optagelsesprøve til Børnekorakademiets 2-årige efteruddannelse i Fredericia med studiestart i januar 2024 www.bornekorakademiet.dk

29.-31. januar

Under korsets mærke – gudstjeneste i krise- og katastrofetider. FUV's gudstjenestekonference i Emmaus, Haslev. Tilmelding senest 24. oktober 2023 på www.fkuv.dk/kursusprogram/kursus/2868

31. januar og 6. februar

Webinar i "PR for kirkemusikken". Net-baseret kursus om PR i medierne v/ Svend Løbner. 2 tirsdage kl. 19.30-21

12. marts

Foredrag "Gade og Hartmann" v/ Hans Chr. Hein i Løgumkloster

6. april

Mentaltræning for musikere v/ Margrethe Smedegaard i Roskilde

12. april

"Løgumklostersangbogen 50 år efter" Kursusdag v/ Holger Lissner m.fl. i Løgumkloster

Organistbladet bringer oplysninger om koncert-rækker, festivals og andre arrangementer. Send gerne oplysninger om din arrangementsrække til organistbladet@doks.dk

DOKS'EN UD AF BOKSEN Af Mikael Garnæs

DOKS'ER PÅ SOLSKINSØEN

Anders Forsberg Svendsen fortæller om at være organist på Bornholm, og hvad det indebærer.

Anders Forsberg Svendsen har været organist i Skt. Nicolai Kirke i Rønne i 3 år; en dejlig kirke med et stort Frobenius/Bruno Christensen-orgel på 51 stemmer. Inden da havde han været næsten 20 år i Fredens-Nazaret Kirker på Østerbro i København, heraf de sidste 8 år i en kombinationsstilling som daglig leder og organist med en del deraf følgende administrativt arbejde. En af grundene til at han søgte til Bornholm, var et ønske om, at musikdelen af arbejdslivet igen skulle fylde noget mere. Det ønske har han fået indfriet, og han trives i rollen som musikalsk ressourceperson på Bornholm.

"I København vrirler det med dygtige musikere og utallige koncerttilbud. Her på Bornholm er man som organist samlingspunkt for en stor del af musiklivet på en anden måde end i storbyen. Ikke for selv at være i centrum, men ens kompetencer er efterspurgt. Der er rig mulighed for at bidrage til kultur- og musiklivet, og det værdsættes på en anden måde end i København; også at man er lokal og bor her med sin familie."

De fleste kender Bornholm som en ferieø, men Anders understreger, at øen har 40.000 indbyggere, og at der sker meget, også i de mørke måneder om vinteren. Har man skolesøgende børn og familie er der alle muligheder for fritidsaktiviteter, naturen er tæt på, lige meget hvor man bor, og på det kulturelle område er det måske kun de store symfoniske koncerter, opera og lign. der savnes.

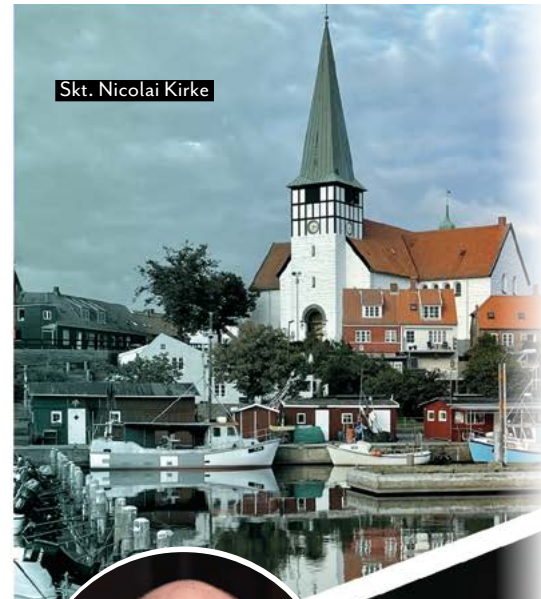
"Vi har faktisk et livligt koncertliv på Bornholm – både rytmisk og klassisk. Bornholms Musikforening arrangerer kammermusik-

koncerter på højt niveau forår og efterår, og om sommeren har vi Bornholms Musikfestival, Danmarks ældste, hvor jeg er med i bestyrelsen. Endelig er der Skt. Nicolai Kirkes egen sommerkoncerttrække, hvor orgelmusik selvfølgelig spiller en stor rolle udover vokal- og kammermusik. Koncertdelen i min stilling fylder betragteligt, både som arrangør og udøvende".

Anders' kone er professionel sanger, men har netop afsluttet en KMOK-uddannelse og er nu organist i Østerlars-Gudhjem. Ægteparret laver koncertprojekter sammen på Bornholm i langt større omfang end de gjorde i København; både fælles korprojekter, klassiske koncerter og en del koncerter i underholdningsgenren.

Og så er der undervisningen. "Da jeg var i København, sendte jeg altid forespørgsler om undervisning videre til kompetente kolleger. Det er der ikke mulighed for her, og som eneste DOKS-organist på øen forpligter det også på en lidt anden måde. Via et stort arrangement med Sigurd Barrett og Orgelklubben har jeg fået 5 orgelelever på 10-11 år, og derudover underviser jeg tre elever på Kirkemusikskolens basislinje. En række af organisterne på Bornholm har gennem mange år fået løbende efteruddannelse af Niels Henrik Jessen gennem Sjællands Kirkemusikskole, og det viderefører jeg nu. Endnu en meget tilfredsstillende aktivitet."

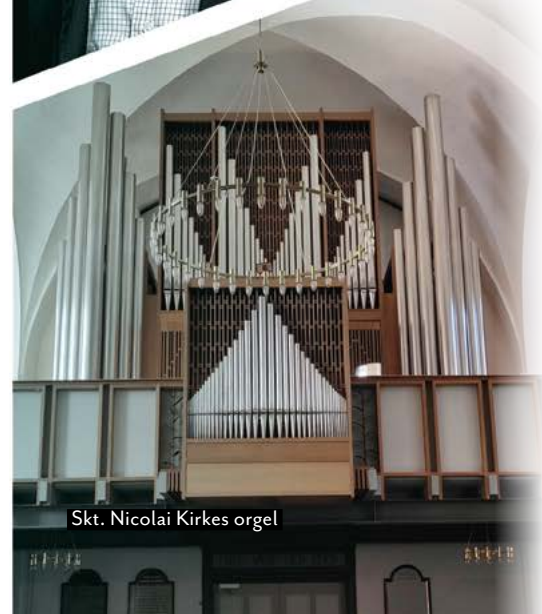
"Vi har ikke fået økuller, og hele familien er glade for skiftet fra København til Bornholm. Kan man leve med at spille på lidt mindre orgler, kan jeg kun anbefale andre DOKS'ere at søge herover."

Skt. Nicolai Kirke

Anders Forsberg Svendsen
Foto Jacob Jepsen

Skt. Nicolai Kirkes orgel